نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
سال چهارم، شماره چهارم، زمستان 99، صفحات 543 تا 546

معرفی گروه

سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی

گروه علمی سلامت زنان، نهادی است کـه بـه منظـور تبیـین مبـانی نظری سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران، دیده بانی، پایش و ارزیابی وضعیت سلامت زنان، تقویت نقش آنان در ارتقای سلامت خود، خانواده و جامعه، و ارائه پیشنهاد در راستای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کـلان در ارتقای سلامت و ایجاد هماهنگی‌های لازم در ایـن امـور، در فرهنگسـتان علوم پزشکی تشکیل شده است.

برنامه راهبردی گروه سـلامت زنـان فرهنگسـتان علـوم پزشـکی در حمایت از اهمیت سلامت زنان که شامل رفـاه جسـمی، روانـی، عـاطفی، اجتماعی و معنوی زنان بوده و تحت تـأثیر شـرایط بیولـوژی، اجتمـاعی، سیاسی و اقتصادی زندگی آنان می باشد، تدوین شده اسـت. ایـن برنامـه چارچوبی برای فعالیت‌های گروه در پاسخ به چالش‌ها و نیازهای سـلامت زنان نه تنها به عنوان نیمی از جمعیت بلکـه بـه عنـوان عـاملان مـؤثر در تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت کودکان، خانواده و جامعه، در زمـان حـال و آینده است. زنان هم دریافت‌کنندگان و هم ارائه‌دهندگان اصلی مراقبت‌ها در نظام سلامت هستند و بخش بزرگـی از مراقبـان بهداشـتی در بخـش رسمی سلامت را تشکیل می‌دهند. بنـابراین تـأمین سـلامت آن‌هـا یـک مسئولیت همگانی بوده و تولیت آن بر عهده دولت‌ها است و باید بـه طـور محوری در سیاست‌ها و برنامه‌های بخش سلامت مورد توجه قـرار گیرنـد. تلاش گروه بر آن خواهد بود که با توجه به تمامی ابعاد سلامت زنان طـی دوره‌های مختلف زندگی و تأثیر شرایط اجتماعی، اقتصـادی و منزلـت زن در جامعه، با تمرکز بر نظام سلامت کشور، با رویکردی کـل‌نگـر و جـامع، همکاری و تعامل بین‌بخشی در جهت بهبود سیاست‌گذاری و برنامه‌ریـزی بخش سلامت و سایر بخش‌های اجتماعی اقدام کند.

تحلیل محیط داخلی

نقاط قوت

1. جایگاه فرهنگستان به عنوان مرجع عالی علمی در زمینـه دیـده‌بـانی کلان، پایش و ارزیابی، نظارت و برنامه ریزی سلامت زنان؛
2. وجود متخصصان و محققان صاحب‌نظر در گروه سلامت زنان و سـایر گروه‌ها؛
3. امکان ارتباط و دسترسی به منابع اطلاعاتی سلامت زنان؛
4. امکان همکاری با سایر مراجع و مجامع علمی کشور؛
5. امکان ارتباط و همکاری با مراجع علمی بین‌المللی؛
6. وجود نشریه علمی نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی معتبر؛
7. امکان ارتباط نهادمند با مسئولان سیاست‌گذاری و اجرایی؛
8. وجود منابع و امکانات جهت ایجاد ارتباط مجازی، همفکری و تبـادل اطلاعات علمی.

نقاط ضعف

1. ضعف تبیین، معرفی و اطلاع‌رسـانی درخصـوص جایگـاه و مأموریـت فرهنگستان در جامعه و سازمان‌های اجرایی؛
2. عدم استفاده بهینه از تجهیزات و فنـاوری جهـت فعالیـت در فضـای علمی مجازی؛
3. ضعف دسترسی مستمر به بانک‌های علمی معتبر؛
4. ضعف نگرش جنسـیتی در برنامـه‌هـای سـایر گـروه‌هـای تخصصـی فرهنگستان؛
5. ضعف اطلاع، تحلیل و بهره‌برداری مستمر از داده‌ها و اطلاعات موجود سلامت زنان؛
6. فقدان ارتباط نهادمند و مستمر با مراجع ملی در زمینـه‌هـای علمـی، سیاست‌گذاری و اجرایی مرتبط با سلامت زنان

تحلیل محیط بیرونی

تهدیدها

1. آگاهی و توجه محـدود متخصصـان علمـی کشورنسـبت بـه موضـوع سلامت زنان
2. محدودیت منابع برای مطالعه و تحقیق در حیطه سلامت زنان
3. ضعف رویکرد جنسـیتی در سیاسـت‌گـذاری، برنامـه‌ریـزی و اجـرای برنامه‌های بخش سلامت (ساختار- منابع- قوانین و مقررات و...)
4. ضـعف ارتبـاط نهادمنـد اطلاعـاتی بـا مجـامع سیاسـت‌گـذاری و تصمیم‌گیری
5. ضعف اگاهی نسبت به حقوق و منزلت زنان در جامعه و مراکز درمانی و مراقبتی
6. عدم توجه به ویژگی‌های فیزیولوژی، نقـش‌هـا و مسـئولیت‌هـای متعـدد خانوادگی و اجتماعی زنان در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری بخش سلامت

[Downloaded from ijhp.ir on 2024-04-20]

7. ضعف تحقیقات متمرکز و هدفمند سلامت زنان (پیمایش‌ها)
8. فقدان نظام پایش و مراقبت مستمر سلامت زنان در نظام سلامت کشور
9. روند افزایش الگوهای رفتارهای پرخطر در بین زنان (چاقی ـ مصرف سیگار ـ مواد مخدر....)
10. روند افزایش مشکلات احتماعی اقتصادی و فرهنگی و تأثیر آن بر سلامت زنان

فرصت‌ها

1. وجود منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان یک سند پایه ملی و کلان کشوری
2. وجود سیاست‌های مصوب و برنامه‌های مدون در ارتباط با سلامت زنان
3. توجه به سلامت زنان در اهداف و دورنمای برنامه بیست ساله و سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران و نقشه جامع علمی کشور
4. روند افزایش مشارکت زنان در مناصب قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری کشور
5. برخورداری از ساختارهای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارتی و مشورتی در امور زنان در مراکز علمی و اجرایی
6. وجود انجمن‌های علمی مرتبط با امور زنان
7. وجود سازمان‌های مردم نهاد و صنفی زنان
8. افزایش شمار دانشجویان و دانش آموختگان زن

چشم‌انداز

گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی به عنوان مرجع علمی و مشورتی در زمینه سلامت زنان با توجه به اسناد بالادستی مرتبط از جمله منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در جمهوری اسلامی ایران، اهداف و دورنمای برنامه بیست ساله و سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران، نقشه جامع علمی کشور و سیاست‌ها و راهبردهای ارتقای سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران، افق و چشم‌انداز خود را دستیابی به بالاترین مرجع و جایگاه علمی و مشورتی، و دیده‌بانی در زمینه سلامت زنان ترسیم می‌کند.

مأموریت

گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی به عنوان یک مرجع علمی و فرهنگی، دیده بان، هدایت گر، مشاور، نظریه‌پرداز و سیاست‌گذار در زمینه سلامت زنان بر خود لازم می‌داند تا با بهره‌گیری از جدیدترین، بهترین و مناسب‌ترین فناوری‌ها، نیروهای متخصص و منابع کافی در جهت گسترش مرزهای دانش، ارتقای آموزش، پژوهش و خدمات سلامت زنان تلاش کند و ضمن تعامل سازنده و ارتباط نهادمند با سازمان‌های مرتبط دولتی و غیردولتی از طریق بررسی و تحلیل وضعیت سلامت زنان، سیاست‌ها و راهکارهای مناسب بهبود سلامت زنان را تدوین و پیشنهاد کند.

هدف

1. ارتقای دانش سلامت زنان و شناخت اولویت‌ها و نیازهای سلامت آنان
2. بهبود سیاست‌ها و برنامه‌های مرتبط با سلامت زنان
3. ارتقای برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و ارائه خدمات مؤثر سلامت در حوزه سلامت زنان

ارزش‌ها

ارزش‌های حاکم بر فعالیت‌ها و برنامه‌های گروه سلامت زنان هم راستا با اهداف و آرمان‌های نظام اسلامی، تأکید بر محوریت انسان سالم و امکان رشد و حرکت به سوی کمال، و اعتلای اخلاق پزشکی عبارتند از:

1. حفظ کرامت و حقوق انسانی زن
2. رشد و تعالی همه‌جانبه زنان، خانواده و جامعه
3. دوری از فقر، فساد، تبعیض و بی‌عدالتی و ایجاد امنیت سلامتی
4. دانایی‌محوری
5. شایسته‌سالاری و الگوسازی در جامعه اسلامی، ایرانی و جهانی

قلمرو

گروه سلامت زنان در حیطه علمی، سیاست‌گذاری و پژوهشی در عرصه داخلی و بین‌المللی با همه مراجع و سازمان‌های تصمیم‌گیر و علمی و اجرایی داخل کشور و نیز مراکز معتبر علمی بین‌المللی و جهانی تعامل گسترده برقرار می‌کند.

کانون‌های توجه گروه سلامت زنان

1. بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهت ایجاد ساختار علمی مجازی و نیمه مجازی در زمینه سلامت زنان
2. جذب نخبگان و استعدادهای برتر

اهداف راهبردی

1. توجه به نیازهای سلامت زنان و برقراری رویکرد جنسیتی در برنامه‌های کلان بخش سلامت
2. گسترش و هماهنگی تحقیقات سلامت زنان و افزایش تولیدات علمی و فناوری مرتبط با آن
3. اطمینان از تأمین خدمات مورد نیاز سلامت زنان متناسب با اولویت‌های آنان
4. ارتقای شاخص‌های استاندارد سلامت زنان و هماهنگی در برقراری نظام پایش و مراقبت از سلامت زنان در کشور

[Downloaded from ijhp.ir on 2024-04-20]

اعضای گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی

سرکار خانم دکتر مرضیه وحیددستجردی	عضو محترم پیوسته و ریاست گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر بتول احمدی	عضو محترم پیوسته و قائم مقام گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکارخانم دکتر فرانک فرزدی	عضو محترم وابسته و دبیر گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر شهربانو نخعی	عضو محترم پیوسته و عضو گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر پروین میرمیران	عضو محترم پیوسته و عضو گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر فاطمه‌السادات نیری	عضو محترم پیوسته و عضو گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر فرزانه آقاحسینی	عضو محترم وابسته و عضو گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر مرضیه مولوی نجومی	عضو محترم وابسته و عضو گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر عصمت باروتی	عضو محترم وابسته و عضو گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر پروین یاوری	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر نرگس رستمی	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم بتول محتشمی	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم زینب رنجبر	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم معصومه علی محمدیان	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر فاطمه رجبی	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر فیروزه اکبری اسبق	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر شیرین جلالی‌نیا	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر نفیسه اسماعیلی	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر مریم ابوصابر	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر معصومه حسینی	عضو محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی
سرکار خانم دکتر نرگس تبریزچی	عضو محترم هیات علمی گروه سلامت زنان
سرکار خانم مینا شیخ‌الاسلام‌زاده	کارشناس محترم گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی

5. توسعه ارتباط نهادمند با مجامع علمی، برنامه‌ریزی، سازمان‌ها و مراجع اطلاعاتی سلامت زنان در سطح ملی
6. توسعه ارتباط با سازمان‌ها و مجامع علمی و برنامه‌ریزی و اجرایی سلامت زنان در سطح بین‌المللی و بهره برداری از تجارب موفق علمی و اجرایی سایر کشورها
7. افزایش دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی معتبر ملی و بین‌المللی مرتبط با سلامت زنان
8. افزایش آگاهی و اطلاع‌رسانی متخصصان، سیاست‌گذاران و جامعه درخصوص اهمیت و نقش زنان در سلامت جامعه و ابعاد سلامت زنان (حقوق و منزلت زن و تأثیر عوامل اجتماعی اقتصادی و رفتارهای پرخطر)
9. افزایش حضور زنان متخصص در سطوح عالی نظام سلامت و بهره‌گیری از توان علمی و مدیریتی آنان در اموزش و پژوهش

ماده 1- وظایف

1. تبیین مبانی نظری سلامت جسمی، روانی، احتماعی و معنوی زنان در جمهوری اسلامی با بهره‌گیری از دستاوردهای علمی تحقیقاتی و صاحب‌نظران علمی اجرایی دانشگاهی و حوزوی و تعیین شاخص‌ها
2. تلاش در راستای گسترش مرزهای دانش و پژوهش با محوریت سلامت زنان
3. بررسی و تحلیل وضعیت سلامت زنان در ابعاد مختلف به صورت مستمر و تهیه گزارش ادواری
4. تعیین نیازها و اولویت‌های سلامت زنان در ایران
5. بررسی، تحلیل و ارزیابی سیاست‌ها، برنامه‌های موجود و مداخلات انجام شده در حوزه‌های آموزش، پژوهش و خدمات سلامت و تأثیر آن‌ها بر سلامت زنان
6. مشاوره و ارائه پیشنهاد در زمینه سیاست‌ها و برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و خدماتی مورد نیاز به منظور ارتقای سلامت زنان
7. ارتباط و هماهنگی با مجامع علمی، نهادها و مراکز ذیربط
8. تلاش در جهت ارتقای جایگاه و نقش زنان در حوزه‌های مختلف علمی پژوهشی، سیاست‌گذاری و اجرایی بخش سلامت و رفع موانع مشارکت آنان در مدیریت نظام سلامت
9. تشویق، ترغیب و معرفی الگوهای موفق و نامور زنان مسلمان و دانشمند، پژوهشگر و خدمت‌گذار در حوزه سلامت
10. بررسی و ارزیابی فعالیت‌های علمی پژوهشی سلامت زنان و پیشنهاد سیاست‌ها، معیارها و ضوابط لازم درخصوص ارتقای علمی فعالیت مجامع و برگزاری گردهمایی‌های ذیربط
11. بررسی و پیشنهاد سیاست‌های لازم به منظور ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت علمی زنان در حوزه علوم پزشکی و بهداشت و تدوین الگوهای مناسب

[Downloaded from ijhp.ir on 2024-04-20]

رئوس برخی از فعالیت‌های مهم گروه سلامت زنان

طرح تحقیقاتی (پایان‌یافته و در حال انجام)	تحلیل وضعیت موجود سیاست‌ها و قوانین مرتبط با سلامت زنان در ایران (مجری، دکتر فرانک فرزدی) تدوین سند ملی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران (مجریان دکتر بتول احمدی، دکتر فرانک فرزدی) ارائه دستورالعمل‌های تغذیه‌ای به منظور پیشگیری و درمان پوکی استخوان در جامعه ایرانی (مجری، دکتر پروین میرمیران) تهیه گزارش مبتنی بر شواهد درخصوص سبک سالم روابط خانوادگی و اجتماعی (مجری، دکتر فرانک فرزدی) تهیه گزارش مبتنی بر شواهد در خصوص سبک سالم فعالیت‌های فیزیکی در زنان نوجوان و جوان (مجری، دکتر فاطمه رجبی) گزارش مبتنی بر شواهد در خصوص سبک سالم تاب‌آوری و کنترل آسیب‌های اجتماعی زنان (مجری، دکتر بتول احمدی) تبیین چارچوب نظری سلامت زنان و عوامل مؤثر بر آن در ایران (مجری، دکتر بتول احمدی) بررسی سیاست‌ها، قوانین و برنامه‌های موجود مرتبط با سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران (مجری، دکتر فرانک فرزدی) بررسی وضعیت تحقیقات سلامت زنان در ایران 1390-1360، فاز اول الگوی مقالات منتشر شده (مجری، دکتر نرگس رستمی) شناسایی الگوی غذایی سالم برای کاهش ابتلا به بیماری‌های غیرواگیر در زنان ایرانی (مجری، دکتر پروین میرمیران) تهیه گزارش مبتنی بر شواهد در خصوص رصد میزان مرگ مادران در کشور (مجری، دکتر فاطمه سادات نیری) تهیه گزارش مبتنی بر شواهد در خصوص رصد میزان مرگ نوزادان در کشور (مجری، دکتر فاطمه سادات نیری) بررسی سبک باروری ایرانی-اسلامی :مطالعه کیفی (مجری، دکتر فهیمه قطبی زاده) بررسی روش‌های پیشگیری از افسردگی و اضطراب در زنان براساس مرور نظام‌مند شواهد (مجری، دکتر مرضیه نجومی) طراحی الگوی همکاری مراکز تحقیقاتی و استقرار سامانه رصد تحقیقات سلامت زنان (مجری، دکتر نرگس رستمی) بررسی وضعیت سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران در دهه 1393-1383 (مجری، دکتر بتول احمدی) بررسی وضعیت موجود سیاست‌ها و قوانین در خصوص ارائه خدمات و به‌کارگیری روش‌های نوین کمک باروری در ایران (مجری، دکتر فرانک فرزدی) بررسی روند تحولات جمعیتی سلامتی زنان ایران و آینده‌نگری در خصوص پیامدهای اجتماعی و سلامت در زنان سالمند در بازه زمانی 1415-1400 (مجری، دکتر نرگس رستمی) بررسی سلامت اجتماعی زنان و عوامل مرتبط با آن در ایران: مرور نظام‌مند (مجری، دکتر مرضیه نجومی)
برگزاری نشست‌های تخصصی	در حوزه‌های تحقیقات سلامت زنان در حوزه سلامت روان زنان در حوزه قوانین و سیاستهای مرتبط با سلامت زنان
کتاب	کتاب مجموعه قوانین در ارتباط با سلامت زنان در ایران (مولفان اصلی، دکتر فرانک فرزدی، دکتر بتول احمدی)
سایر موارد	ارسال بسته سیاستی ویژه حمایت‌طلبی تصمیم‌گیرندگان و مجریان در حوزه سلامت زنان برای برنامه ششم توسعه برای معاونت علمی، ریاست محترم فرهنگستان و معاونت زنان و خانواده ریاست جمهوری بحث در خصوص سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی از طرف مقام معظم رهبری بحث و بررسی در خصوص اجرایی شدن اقتصاد مقاومتی در حوزه سلامت بررسی سیاست‌های جمعیتی با تأکید بر سلامت مادر و کودک برگزاری جلسات با ارگان‌های مختلف (وزارت بهداشت، معاونت امور زنان ریاست جمهوری و...) اطلاع‌رسانی فعال از دستاوردهای گروه به سازمان‌ها و مراجع قانونی و مرتبط

12. ارائه پیشنهاد در جهت ارتقا سطح آگاهی‌های عمومی وآموزش سلامت در زنان، خانواده و جامعه و بررسی سیاست‌ها و شیوه‌های مناسب در حوزه‌های آموزش و پرورش و آموزش عالی زنان
13. پیشنهاد تحقیق در مسائل مهم سلامت زنان و تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی بر آن به اشخاص و مراکز صلاحیت دار و کمک به ایجاد هماهنگی در برنامه‌های تحقیقاتی
14. حمایت از نظریه پردازان، متفکران و دانشمندان مسلمان که به تبیین دیدگاه‌های اسلامی در زمینه سلامت زنان، خانواده و اجتماع می‌پردازند.

برنامه‌های مهم گروه برای آینده

ادامه فعالیت کارگروه‌ها

1. کارگروه سلامت روان زنان
2. کارگروه تحقیقات مرتبط با سلامت روان زنان
3. کارگروه قوانین و سیاست‌های مرتبط با سلامت زنان
4. انجام طرح‌های تحقیقاتی
5. برگزاری نشست‌ها در خصوص سلامت روان زنان
6. برگزاری نشست‌ها در خصوص تحقیقات مرتبط با سلامت زنان و تشکیل شبکه تحقیقات
7. برگزاری کارگاه‌های آموزشی

[Downloaded from ijhp.ir on 2024-04-20]